

Zpráva o případech bez nápravy

podle § 24 odst. 1 písm. b) zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv a o ochránci práv dětí

Vyrozumívám Poslaneckou sněmovnu Parlamentu České republiky o případech, v nichž se mi nepodařilo dosáhnout dostatečných opatření k nápravě, přestože jsem vyrozuměl nadřízený úřad nebo vládu nebo jsem svá zjištění ze šetření zveřejnil podle § 20 zákona o veřejném ochránci práv a o ochránci práv dětí.

A. Ochránce se neúspěšně pokusil přimět ČSSZ, aby poskytla seniorce doplatek důchodu za delší dobu než 5 let ode dne zjištění, že má důchod nižší, než by měl být (sp. zn. 2077/2023/VOP)¹

Žena měla podezření, že v důsledku dřívější práce mimo Česko dostává menší důchod, než by měla.

ČSSZ se dopustila pochybení, když použila k výpočtu důchodu starou metodu tzv. vyloučených dob místo metody průměrných indexovaných výdělků. Žena tak roky přicházela o peníze, na které měla nárok.

ČSSZ svou chybu napravila jen částečně, protože seniorce důchod navýšila do budoucna a doplatila jí dlužnou částku zpětně za 5 let. Ochránce požadoval doplacení peněz za celou dobu do 1. 1. 2006, ale marně. Obrátil se proto na Ministerstvo práce a sociálních věcí, které nezjednalo nápravu. Protože podobných případů může být mnoho, žádal ochránce také to, aby ČSSZ prostřednictvím médií informovala ostatní důchodce se stejným problémem, aby si požádali o zvýšení důchodu. To ČSSZ neučinila.

K nápravě nepřispělo ani to, že ochránce o pochybení ČSSZ informoval veřejnost.²

B. Ochránce upozornil na nedostatky posudků o zdravotním stavu pro účely řízení o průkazu osoby se zdravotním postižením (sp. zn. 3333/2023/VOP³ a 3377/2023/VOP⁴)

Na ochránce se obrátily dvě ženy, které nesouhlasily s tím, že jim úřady přiznaly nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením označený symbolem "TP". Obě se domnívaly, že s ohledem na značně omezený rozsah chůze, kdy o francouzských holích

¹ Zpráva o šetření je dostupná zde: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/12340>.

² Tisková zpráva je dostupná zde: https://www.ochrance.cz/aktualne/ceska_sprava_socialniho_zabezpeceni_cssz_an_i_po_zasahu_om_budsmana_nedoplatila_duchod_zene_ktera_pracovala_v_zahranici-podobnych_pripadu_muze_byt_mnoho_varuje_ombudsman/.

³ Zpráva o šetření a stanovisko jsou dostupné zde: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/12840>.

⁴ Zpráva o šetření a stanovisko jsou dostupné zde: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/12798>.

ujdou jen pár metrů, splňují podmínky minimálně pro nárok na průkaz označený symbolem "ZTP". Ochránce na základě jejich podnětů provedl šetření, ve kterých se zabýval postupem Úřadu práce ČR a Ministerstva práce a sociálních věcí (úřady) v řízeních o průkazu osoby se zdravotním postižením.

Posudek o zdravotním stavu je stěžejním podkladem pro rozhodování v řízení o průkazu osoby se zdravotním postižením. Z toho důvodu musí být jednoznačný, úplný a přesvědčivý. Nesplňuje-li posudek tyto požadavky, je řízení zatíženo vadou, která může mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

Ochránce v šetřeních dospěl k závěru, že posudky o zdravotním stavu stěžovatelek byly neúplné a nepřesvědčivé. Posudkoví lékaři nevysvětlili rozporuplné informace vyplývající ze zdravotnické dokumentace a sami nezjišťovali potřebné informace (dosah chůze).

Ministrovi práce a sociálních věcí proto ochránce navrhl, aby v obou případech učinil kroky potřebné k zahájení řízení o změně nároku na průkaz osoby se zdravotním postižením z moci úřední. Ministr však žádosti nevyhověl.

Protože ministr odmítl provést navržená opatření k nápravě, vyrozuměl ochránce vládu České republiky podle § 20 odst. 2 písm. a) zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv.

C. Ochránce přiměl krajský úřad, aby se znovu zabýval stížnostmi na lékaře. Úřad ale neposoudil celou zdravotnickou dokumentaci (sp. zn. 571/2023/VOP)⁵

Stěžovatelka podala krajskému úřadu stížnost na svého psychiatra a praktickou lékařku. Její námitky se mimo jiné týkaly i zdravotnické dokumentace. Krajský úřad stížnost vyřídil, ale zdravotnickou dokumentaci si nevyžádal.

Ochránce vyzval krajský úřad, aby se stížností na oba lékaře znovu zabýval. Měl si k tomu zajistit zdravotnickou dokumentaci stěžovatelky. Krajský úřad to udělal, ale v případě praktické lékařky nevycházel z celé zdravotnické dokumentace, ale pouze ze stručných záznamů z určitých dnů.

Podle názoru ochránce měl krajský úřad posoudit celou zdravotnickou dokumentaci. Proto se obrátil na nadřízený úřad krajského úřadu, kterým je v tomto případě Ministerstvo zdravotnictví. Podle ministerstva však byl postup krajského úřadu dostatečný.

⁵ Zpráva o šetření je dostupná zde: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/13936>.

D. Seniors v bzeneckém Domově u sv. Marušky ohrožuje špatné zacházení (sp. zn. 25/2024/NZ)⁶

Ochránce provádí systematické návštěvy, při kterých dohlíží na to, zda v místech, kde jsou lidé omezeni na svobodě, nedochází ke špatnému zacházení. Takovou návštěvu provedl také v domově U sv. Marušky v Bzenci. Zařízení neposkytlo dostatečnou součinnost k provedení návštěvy. Zjištěné poznatky ale i tak ukázaly vysoké riziko špatného zacházení se seniory závislými na péči. Ochránce zjistil mimo jiné, že léky podávají laici bez potřebné kvalifikace, klienti nemají dostatečně zajištěný pobyt venku na čerstvém vzduchu a odpovídající nutriční péči.

Zařízení navíc nemá registraci potřebnou k poskytování pobytových sociálních služeb, přestože znaky pobytové sociální služby domova pro seniory či domova se zvláštním režimem naplňuje.

Ochránce se zjištěnými nedostatky seznámil zařízení a navrhl mu také opatření k nápravě. Zařízení však nijak nereagovalo. Ochránce proto využil svého sankčního oprávnění, a o svých zjištěních informoval veřejnost.

Z poznatků ochránce vyplývá, že případ Domova u sv. Marušky není ojedinělý. V České republice působí řada nelegálních služeb, které nabízejí zajištění péče zejména seniorům. Jejich provoz však klienty může ohrožovat.

Brno 31. července 2025

JUDr. Stanislav Křeček
veřejný ochránce práv
(elektronicky podepsáno)

⁶ Tisková zpráva je dostupná zde:

https://www.ochrance.cz/aktualne/seniory_v_bzeneckem_domove_u_sv-marusky_ohrozuje_spatne_zachazeni_upozornuje_zastupce_ombudsmana/